

C/2024/6815

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej Grecji

(C/2024/6815)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽³⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽⁴⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Grecja dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.
- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2024 r., w którym wskazała Grecję jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Grecji na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97⁽⁶⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE⁽⁷⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁽⁸⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej traktatowej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁸⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „Wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecyjne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 27 kwietnia 2021 r. Grecja przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 13 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji⁽⁹⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU⁽¹⁰⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Grecja osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Grecja przedłożyła swój krajowy program reform na 2024 r. i program stabilności na 2024 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97⁽¹¹⁾. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Grecji z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Grecji. Oceniała w nim postępy Grecji we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Grecję. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Grecji we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (10) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Grecji na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Grecji na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w kwietniu 2024 r. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że w Grecji występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej, podczas gdy rok wcześniej, w 2023 r., stwierdziła nadmierne zakłócenia równowagi. Grecja podatna jest w szczególności na zagrożenia związane z wysokim długiem publicznym oraz wysokim poziomem kredytów zagrożonych w kontekście wysokiego bezrobocia, która to podatność pozostaje znacząca, ale już znacznie się zmniejszyła i spodziewane jest, że ta tendencja się utrzyma. Problemem pozostaje natomiast słaba pozycja zewnętrzna. Trwa spadek relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB; jest ona wprawdzie nadal wysoka – w 2023 r. wynosiła niemal 162 % – ale zagrożenia dla stabilności długu w krótkim okresie wydają się niskie. Za szybki spadek relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB w ostatnich latach odpowiadał głównie wzrost nominalnego PKB, a spodziewana dalsza poprawa sald budżetowych prawdopodobnie zapewni utrzymanie się tej tendencji spadkowej. Deficyt obrotów bieżących który pogłębił się wyraźnie w latach 2020–2022, znacznie zmniejszył się w 2023 r., ale pozostaje wysoki w kontekście prężnego popytu krajowego. W bieżącym i przyszłym roku spodziewana jest jedynie nieznaczna poprawa salda obrotów bieżących, ponieważ zgodnie z prognozami import pozostanie na wysokim poziomie za sprawą dynamicznego wzrostu inwestycji. Głęboko ujemna relacja międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto (MPI netto) do PKB również się poprawiła w ubiegłym roku, ale

⁽⁹⁾ ST 10152/21 INIT; ST 10152/21 ADD 1.

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji (ST 15831/23 INIT; ST 15831/23 ADD 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97/WE z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>).

wskaźnik ten nadal jest najniższy w UE. Poziom kredytów zagrożonych znacznie spadł w ostatnich latach i tendencja ta utrzymała się w 2023 r., ale tempo odzyskiwania wierzytelności z tytułu kredytów zagrożonych poza sektorem bankowym pozostaje powolne, w związku z czym kredyty te dalej obciążają gospodarkę. Wzrosło zatrudnienie, a bezrobocie dalej spadało, chociaż nadal jest stosunkowo wysokie. Wyraźnie widać, że prowadzone nieprzerwanie od wielu lat działania w ramach polityki i szeroko zakrojone reformy strukturalne przyczyniły się do ograniczenia stwierdzonych podatności na zagrożenia. Utrzymanie ostrożnego kursu polityki fiskalnej i dalsza terminowa realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności mają w dalszym ciągu kluczowe znaczenie dla poprawy konkurencyjności i przywrócenia równowagi gospodarczej, w tym w zakresie pozycji zewnętrznej.

- (11) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Grecji, który w 2022 r. wynosił 2,5 % PKB, zmniejszył się do 1,6 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych zmalał z poziomu 172,7 % PKB na koniec 2022 r. do 161,9 % na koniec 2023 r.
- (12) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹²⁾ Grecji podjęcie działań w celu zapewnienia w 2023 r. rozważnej polityki fiskalnej, zwłaszcza przez ograniczenie wzrostu bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych do poziomu poniżej średniookresowego wzrostu produktu potencjalnego⁽¹³⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Grecji zalecono dostosowanie wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Grecji zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹⁴⁾ w 2023 r. był ekspansywny, na poziomie 0,5 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,6 % PKB, i był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Restrykcyjny wpływ bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych wynikał z obniżenia o 2,7 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków wsparcia (ukierunkowanych i nieukierunkowanych) dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w odpowiedzi na podwyżki cen energii. Głównymi czynnikami napędzającymi wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) były transfery socjalne, w tym emerytury i renty. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 2,5 % PKB. Inwestycje finansowane z zasobów krajowych wyniosły w 2023 r. 2,6 % PKB, co oznacza wzrost o 0,2 pp. w porównaniu z 2022 r. Grecja sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Państwo to sfinansowało inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak wspieranie włączania nowych odnawialnych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej, czemu sprzyja modernizacja infrastruktury przesyłowej, a także udzielanie pomocy finansowej małym i średnim przedsiębiorstwom, aby umożliwić im przyjmowanie rozwiązań cyfrowych. Te inwestycje publiczne są finansowane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.
- (13) W programie stabilności na 2024 r. scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB o 2,5 % w 2024 r. i 2,6 % w 2025 r. oraz inflację mierzoną za pomocą zharmonizowanego indeksu cen konsumpcyjnych (HICP) na poziomie 2,6 % w 2024 r. i 2,0 % w 2025 r. Oczekuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,2 % PKB w 2024 r. i 0,9 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 152,7 % do końca 2024 r. i do 146,3 % do końca 2025 r. Program stabilności na 2024 r. nie zawiera projekcji budżetowych na okres po 2025 r.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,2 % w 2024 r. i o 2,3 % w 2025 r., a inflacja mierzona za pomocą HICP wyniesie 2,8 % w 2024 r. i 2,1 % w 2025 r.

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2022 r., (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 60).

⁽¹³⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Grecji w 2023 r. szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 4,5 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹⁴⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (15) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 1,2 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 153,9 % do końca 2024 r. Spadek deficytu w 2024 r. wynika głównie z ograniczonego wzrostu świadczeń socjalnych w porównaniu ze wzrostem dochodów. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie ekspansywny, na poziomie 0,3 % PKB.
- (16) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki mające zostać sfinansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia (zwanego dalej „dotacjami”) z Instrumentu wyniosą w 2024 r. 1,5 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 1,0 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Grecji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. oczekuje się, że wydatki wynoszące mniej niż 0,1 % PKB zostaną pokryte z pożyczek w ramach Instrumentu, zarówno w 2023 r., jak i w 2024 r.
- (17) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła ⁽¹⁵⁾ Grecji zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych ⁽¹⁶⁾ do nie więcej niż 2,6 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowywaniu projektów planów budżetowych na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Grecji finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 1,8 % w 2024 r. ⁽¹⁷⁾, czyli poniżej zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.
- (18) Rada zaleciła ponadto Grecji, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystała uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada zaleciła ponadto, aby, w przypadku gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Grecja zapewniła, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto ⁽¹⁸⁾ nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 0,0 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,1 % w 2025 r. W szczególności przyjmuje się, że zwiększone świadczenie na ogrzewanie i refundacja specjalnej opłaty od oleju napędowego dla rolników pozostaną w mocy w latach 2024 i 2025, choć będą one miały niewielki wpływ ⁽¹⁹⁾. Nadzwyczajne środki wsparcia w dziedzinie energii zostały wycofane w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.
- (19) Oprócz tego Rada zaleciła też Grecji utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych spadną z 2,6 % PKB w 2023 r. do 2,4 % PKB w 2024 r. Jest to związane z kalendarium okresu programowania unijnych funduszy strukturalnych. W szczególności zakłada się, że stopa współfinansowania przez Unię inwestycji w ramach nowego programu będzie wyższa niż w przypadku inwestycji w poprzednim okresie programowania. W efekcie zmniejszają się współfinansowane wydatki krajowe na inwestycje. Korekta fiskalna w 2024 r. nie wynika przede wszystkim ze spadku inwestycji. Biorąc pod uwagę te dodatkowe czynniki, ocenia się, że inwestycje publiczne w 2024 r. są zgodne z zaleceniem Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że wzrosną one z 2,5 % PKB w 2023 r. do 3,4 % PKB w 2024 r.
- (20) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt publiczny w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 0,8 % PKB. Spadek deficytu w 2025 r. wynika głównie z malejących wydatków z tytułu odsetek i ograniczonego wzrostu

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 67).

⁽¹⁶⁾ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane z zasobów krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

⁽¹⁷⁾ Zmiana ta uwzględnia środki jednorazowe o wartości 0,1 % PKB w 2024 r. dotyczące wydatków na łagodzenie skutków klęsk żywiołowych (a także 0,2 % PKB w 2023 r., również w odniesieniu do wydatków w następstwie klęsk żywiołowych). W dniu 14 lipca 2023 r. Rada odniosła się również do niszczycielskich powodzi, które dotknęły Włochy w maju 2023 r., i uzgodniła, że koszty bezpośredniego wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych związane z tymi powodziami zostaną uwzględnione w kolejnych ocenach zgodności i będą, co do zasady, uznawane za środki jednorazowe i tymczasowe. Podobne podejście zastosowano w odniesieniu do powodzi w Grecji.

⁽¹⁸⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

⁽¹⁹⁾ W swojej prognozie z wiosny 2024 r. Komisja zakłada zasadniczo, że środki, które według Grecji pozostaną w mocy do końca 2024 r., będą miały wpływ na budżet również w 2025 r.

kosztów wynagrodzeń w sektorze publicznym. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 149,3 % do końca 2025 r. Spadek relacji długu do PKB w 2025 r. wynika głównie z rosnącej nadwyżki pierwotnej i wzrostu nominalnego PKB, a także wartości rezydualnych zmian długu. Rozważna polityka fiskalna powinna przyczynić się również do wzmocnienia pozycji zewnętrznej.

- (21) Opierając się na najlepszych praktykach i reformach wprowadzonych w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym nowej reformie mającej na celu zintensyfikowanie działań służących zwalczaniu uchylania się od opodatkowania, Grecja ma pole do dalszego wzmocnienia ram polityki podatkowej, aby umożliwić przyciągnięcie większej liczby inwestycji i zmniejszyć w ten sposób wciąż znaczną lukę inwestycyjną. W szczególności wprowadzenie rozszerzonego systemu interpretacji indywidualnej prawa podatkowego zgodnie z najlepszymi praktykami Unii mogłoby zapewnić podatnikom przejrzystą interpretację obowiązującego prawa podatkowego, a inwestorom – większą pewność prawa. Ponadto zwiększenie wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych mogłoby przyczynić się do dalszej poprawy przestrzegania przepisów podatkowych.
- (22) Grecja w dalszym ciągu podejmuje działania w celu modernizacji swojej administracji publicznej, ale wciąż istnieje pole do usprawnienia jej działania. Po znacznym dostosowaniu po 2010 r. rozmiar i koszty administracji publicznej w dużej mierze odpowiadają średniej unijnej. W 2023 r. koszty wynagrodzeń w greckim sektorze publicznym utrzymywały się na stałym poziomie 10,8 % PKB, czyli nieco powyżej średniej unijnej (10,2 % PKB). Dostosowanie wysokości dodatków płacowych, w tym związanych ze stanowiskami kierowniczymi, które weszło w życie na początku 2024 r., było zgodne z jednolitą siatką płac, ponieważ środek ten wprowadzono w całej administracji publicznej. Aby utrzymać te osiągnięcia w przyszłości, kluczowe znaczenie ma: zapewnienie dalszego stosowania jednolitej siatki płac przy jednoczesnym utrzymaniu obecnego poziomu zatrudnienia przez dalsze stosowanie zasady „jeden więcej – jeden mniej” w odniesieniu do pracowników zatrudnianych na czas nieokreślony; oraz utrzymanie pułapu dla pracowników zatrudnionych na czas określony, który wprowadzono w 2022 r. Plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera środki mające zwiększyć efektywność działania administracji publicznej, m.in. ustanowienie ram wielopoziomowego systemu zarządzania, które przyjęto w 2023 r. Przewiduje się, że ramy te – w tym planowane struktury zarządzania i system informacyjny – zaczną w pełni funkcjonować w 2024 r., co powinno pozwolić osiągnąć spodziewaną poprawę koordynacji między szczeblami centralnym, regionalnym i lokalnym.
- (23) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Grecji dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności zobowiązania, Grecja musi kontynuować wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje, zajmując się odnośnymi wyzwaniami przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zdolności administracyjnych. Władze Grecji przyjęły środki mające usprawnić wdrażanie i zwiększyć zdolności administracyjne, a plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera dodatkowe konkretne działania, które powinny pomóc w osiągnięciu tego celu. Szczególne wyzwania, przed którymi stoi Grecja, to m.in.: (i) przewlekłość postępowań sądowych w sprawie roszczeń prawnych dotyczących postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, co grozi opóźnieniem planowanych terminów zakończenia inwestycji poza sierpień 2026 r.; (ii) powolność procedury przeniesienia praw własności; oraz (iii) słaba koordynacja, szczególnie widoczna w przypadku inwestycji i reform obejmujących obszary polityki wykraczające poza zakres kompetencji jednego ministerstwa. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne, by zapewnić szerokie poczucie odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (24) W ramach przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Grecja ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽²⁰⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF), Europejski Fundusz Społeczny Plus (ERDF+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Grecja poczyniła postęp w realizacji programów polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania. W szczególności wzrost w bardziej peryferyjnych regionach Grecji jest nadal powolny i występują znaczne dysproporcje między obszarami miejskimi i pozamiejskimi.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności i jednocześnie wzmocnienie zdolności administracyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym. Priorytety uzgodnione w ramach programu pozostają aktualne. W szczególności, dla zwiększenia konkurencyjności nieodzowne są zarówno działania poprawiające zdolność przedsiębiorstw do innowacji, jak i skupienie się na ukierunkowanym wsparciu dla przedsiębiorstw. W ramach zielonej transformacji potrzebne są inwestycje w gospodarowanie odpadami, aby osiągnąć cele w zakresie recyklingu i ograniczyć składowanie. Niezbędne jest kompleksowe usprawnienie gospodarki wodnej, w tym w zakresie gospodarowania wodą i ściekami, odzysku energii, cyfryzacji, ponownego wykorzystania wody, wody deszczowej i zrównoważonego odsalania opartego na energii ze źródeł odnawialnych. Aby dokonać transformacji energetycznej, należy zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych, wdrożyć rozwiązania umożliwiające magazynowanie energii, poprawić efektywność energetyczną i rozwiązać problem ubóstwa energetycznego. Zwiększenie udziału czystego transportu miejskiego jest również bardzo ważne dla osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla. W ramach programów polityki spójności należy kontynuować inwestowanie w umiejętności (w oparciu o kompleksową strategię), wdrażanie gwarancji dla dzieci, promowanie usług opieki długoterminowej i mieszkalnictwa socjalnego charakteryzujących się wysoką jakością i przystępnością cenową oraz zwiększanie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej grup marginalizowanych, takich jak Romowie i osoby ze środowisk migracyjnych. W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności na większą uwagę zasługują zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu i gotowość na ich wystąpienie. Grecja może również wykorzystać Platformę na rzecz technologii strategicznych dla Europy, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽²¹⁾, do wspierania swojej transformacji przemysłowej, w szczególności produkcji i magazynowania czystej energii, zielonej żeglugi i biotechnologii oraz rozwoju umiejętności ekologicznych i cyfrowych.

- (25) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy unijnych Grecja stoi w obliczu kilku dodatkowych wyzwań związanych ze wzrostem gospodarczym, ramami regulacyjnymi i podnoszeniem kwalifikacji siły roboczej; rozwiązanie tych problemów może zwiększyć konkurencyjność Grecji. Wskaźnik zatrudnienia wprawdzie rośnie, ale wciąż należy do najniższych w Unii, a dostęp do rynku pracy pozostaje trudny, zwłaszcza w przypadku kobiet i młodzieży. Jeśli chodzi o edukację, Grecja podjęła w ostatnich latach kroki w celu zmiany programów nauczania – w tym w kontekście planu odbudowy i zwiększania odporności – oraz włączenia do nich kursów poświęconych umiejętnościom miękkim i cyfrowym. Wyniki w zakresie umiejętności podstawowych pozostają jednak szczególnie niskie, co pogarsza wyniki na rynku pracy, wydajność i konkurencyjność. Świadczą o tym wyniki 15-latków w dziedzinie matematyki, czytania ze zrozumieniem i nauk ścisłych, które gwałtownie się pogarszają od 2012 r., a według najnowszego, organizowanego przez OECD Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów – należą do najsłabszych w Unii. Wysoki i dalej rosnący odsetek uczniów uzyskujących najsłabsze wyniki, w tym uczniów pochodzących z bardziej uprzywilejowanych środowisk, oraz niski odsetek uczniów osiągających najlepsze wyniki wskazują na istnienie problemów strukturalnych, które wpływają na jakość i równość systemu edukacji. Grecja zajmuje również ostatnie miejsce wśród państw członkowskich UE pod względem uczestnictwa we wczesnej edukacji zgodnie z danymi Eurostatu z 2019 r. dotyczącymi dzieci w wieku co najmniej 3 lat oraz znajduje się w średnim zakresie państw członkowskich pod względem udziału w formalnej opiece nad dziećmi poniżej 3 lat, który wynosi 29,6 % (na podstawie danych z 2023 r.). Ustalono, że uczestnictwo we wczesnej edukacji wpływa pozytywnie na wyniki kształcenia na dalszych etapach. Problemy pogarszające wyniki kształcenia w Grecji mogą wiązać się z: (i) niedofinansowaniem systemu kształcenia; (ii) kładzeniem niewystarczającego nacisku na metody nauczania i uczenia się, które są oparte na kompetencjach i w ramach których dużą uwagę zwraca się na umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, a także umiejętności miękkie i przekrojowe; (iii) niskim stopniem autonomii szkół; oraz (iv) ograniczonymi postęпами w systematycznych ocenach nauczycieli.
- (26) Priorytetowe znaczenie mają nadal poprawa usług użyteczności publicznej, a także zwiększenie stabilności gospodarki i finansów publicznych oraz zrównoważoności klimatycznej. W tym kontekście istnieje możliwość dalszej poprawy zarządzania aktywami państwowymi, w tym przez modernizację przedsiębiorstw państwowych i zagospodarowanie nieruchomości będących własnością państwa. W niektórych przedsiębiorstwach państwowych wdrożono z powodzeniem pewne reformy, które przyczyniły się do zwiększenia elastyczności działania i autonomii handlowej, wzmocnienia wewnętrznych zdolności zarządczych oraz ulepszenia polityk i procedur w zakresie zarządzania zaopatrzeniem, wynagrodzeń i zatrudniania. Naśladowanie tych praktyk pomogłoby innym przedsiębiorstwom państwowym wносить większą wartość, z korzyścią zarówno dla społeczeństwa, jak i gospodarki. Helleńska Korporacja ds. Aktywów i Udziałów oraz jej jednostki zależne odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu takimi aktywami państwowymi. Trwa refleksja nad możliwościami dalszej poprawy efektywności i skuteczności tej korporacji, np. przez zwiększenie jej zdolności organizacyjnych i funkcjonalnych, a także autonomii operacyjnej i wewnętrznej wiedzy eksperckiej na temat inwestycji.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

- (27) Przewlekłość procesu wydawania pozwoleń środowiskowych, spowodowana m.in. lukami regulacyjnymi, utrudnia w dalszym ciągu inwestycje na szczeblu centralnym i regionalnym. Udzielenie pozwoleń środowiskowych stanowi integralną część szerszego procesu wydawania pozwoleń mającego zastosowanie do każdego rodzaju inwestycji, a procedura prowadząca do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest złożona i długotrwała. W szczególności brak jest nadal klasyfikacji środowiskowej dla odnawialnych źródeł energii i warunków określających, w jakich okolicznościach można wydać pozwolenie na prowadzenie działalności przemysłowej o ograniczonym wpływie na środowisko. Należy również określić kryteria dotyczące spraw, w których należy zastosować uproszczoną procedurę wydawania pozwoleń ze względu na fakt, iż wprowadzane zmiany są nieznaczne. Brak aktów prawnych pozwalających rozwiązać te problemy sprawia, że zmiany legislacyjne, które wprowadzono wcześniej, aby ustanowić racjonalniejsze, oparte na analizie ryzyka kryteria wydawania pozwoleń środowiskowych, nie przynoszą żadnych efektów. Uchwalenie tych oczekujących na przyjęcie aktów prawnych mogłoby mieć duży wpływ na czas trwania i jakość ocen wpływu na środowisko zarówno w przypadku nowych, jak i zmienionych lub przedłużonych pozwoleń na tego typu inwestycje. Oprócz tego, pomimo ukończenia prac nad ramami regulacyjnymi dotyczącymi angażowania specjalistów z sektora prywatnego do oceny stanu środowiska, rejestr tych specjalistów pozostaje niewykorzystany, a system nie został jeszcze uruchomiony. Uzupełnienie ram regulacyjnych przez uchwalenie brakujących przepisów prawa wtórnego i uruchomienie systemu ocen stanu środowiska przez certyfikowanych specjalistów z sektora prywatnego przyczyniłoby się do wzmocnienia otoczenia działalności gospodarczej w Grecji, ponieważ zmiany te powinny zmniejszyć wąskie gardła w procesie wydawania pozwoleń środowiskowych i zwiększyć zaufanie inwestorów. Spodziewane jest, że wyżej wymienione działania w ramach polityki ułatwią inwestycje, które mają na celu poprawę wydajności i rozszerzenie bazy eksportowej, co przyczyni się z kolei do zmniejszenia zależności od importu, poprawy perspektyw wzrostu i przywrócenia równowagi zewnętrznej, a także wyrównania nierównowagi zasobowej.
- (28) Pomimo poczynionych wysiłków, w szczególności zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w łącznej produkcji energii elektrycznej, Grecja jest nadal w dużym stopniu uzależniona od paliw kopalnych: w 2022 r. ropa naftowa stanowiła 55 %, a gaz – 20 % jej koszyka energetycznego. W rozdziale REPowerEU dodanym do uzupełnionego planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji zawarto wprawdzie szereg reform i inwestycji, które powinny przyspieszyć dążenia Grecji do dekarbonizacji, ale wciąż potrzebne są dodatkowe działania zmniejszające zależność Grecji od paliw kopalnych. Grecja posiada jedną z najstarszych flot pojazdów w Unii, a wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze transportu pozostaje na bardzo niskim poziomie. W rezultacie grecki sektor transportowy pozostaje jednym z największych emitentów dwutlenku węgla. Do przyspieszenia elektryfikacji sektora transportowego mogłoby przyczynić się zwiększenie poziomu ambicji polityki. Mogłoby to obejmować rozszerzenie kategorii pojazdów, które na mocy krajowego prawa o klimacie muszą zostać objęte wymianą silników spalinowych na silniki elektryczne, oraz egzekwowanie wycofania pojazdów powodujących duże zanieczyszczenie.
- (29) System ochrony ludności w Grecji znajduje się pod dużą presją ze względu na rosnącą częstotliwość i dotkliwość klęsk żywiołowych nawiedzających to państwo. W 2023 r. Grecja doświadczyła poważnych pożarów roślinności i powodzi, które spowodowały ofiary śmiertelne, katastrofalne szkody w środowisku naturalnym oraz duże szkody majątkowe i infrastrukturalne. Oczekuje się, że inwestycje w system ochrony ludności w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności oraz funduszy polityki spójności zwiększą zdolności reagowania na klęski żywiołowe. Istnieje jednak pole do dalszego wzmocnienia działań prewencyjnych. Reformy i inwestycje mające na celu poprawę skuteczności i efektywności wczesnego ostrzegania, uodpornienie infrastruktury na zmianę klimatu i inne działania zapobiegające ryzyku mogłyby stanowić uzupełnienie środków zapewniających gotowość i przyczynić się do ograniczenia przyszłych szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi. W ramach tych inwestycji można też kłaść nacisk na działania zwiększające odporność przez zapobieganie zagrożeniom i gotowość na ich wystąpienie oraz stosowanie podejścia ekosystemowego.
- (30) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dla strefy euro na 2024 r. W przypadku Grecji zalecenia 1, 2 i 3 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego, trzeciego, czwartego i piątego zalecenia, przedstawionych w zaleceniu dla strefy euro na 2024 r.
- (31) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1, 2 i 3. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z długiem publicznym, pozycją zewnętrzną i kredytami zagrożonymi. Polityki, o których mowa w zaleceniach 2 i 3, wspierają wzrost potencjalnego PKB, a w efekcie przyczyniają się również do realizacji zalecenia 1. Zalecenia 1 2 i 3 przyczyniają się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zaleceń określonych w zaleceniu na 2024 r. dla strefy euro, zgodnie z motywem 30,

NINIEJSZYM ZALECA Grecji podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto ⁽²²⁾ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego m.in. zapewnienie, aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, oraz utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Kontynuowanie działań na rzecz zapewnienia bardziej przyjaznego inwestycjom systemu podatkowego przez zwiększenie pewności prawa w ramach tego systemu oraz kontynuowanie działań na rzecz zwiększenia autonomii operacyjnej organu podatkowego. Utrzymanie efektywności administracji publicznej przy jednoczesnym zapewnieniu, aby była ona zdolna przyciągnąć pracowników o odpowiednich umiejętnościach, przy zachowaniu spójności z jednolitą siatką płac oraz zapewnieniu dobrego funkcjonowania wielopoziomowego systemu zarządzania. Zapewnienie utrzymania ciągłej poprawy salda obrotów z zagranicą dzięki promowaniu zrównoważonego wzrostu i wspieraniu krajowych inwestycji produkcyjnych. Dalsze zmniejszanie liczby kredytów zagrożonych znajdujących się w portfelach banków i podmiotów obsługujących kredyty, w tym przez dalsze usprawnianie procesów e-aukcji, aby zmniejszyć odsetek nieudanych aukcji.
2. Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania funduszami unijnymi, przyspieszenie inwestycji i utrzymanie tempa wdrażania reform. Zająć się odpowiednimi wyzwaniami, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego tych programów – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, podjęcie działań w celu lepszego reagowania na potrzeby w zakresie zapobiegania zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu i gotowości na ich wystąpienie, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.
3. Zwiększenie konkurencyjności dzięki rozwiązaniu problemu niewystarczającego opanowania umiejętności podstawowych, lepszemu zarządzaniu aktywami państwowymi i uzupełnieniu ram regulujących wydawanie pozwoleń środowiskowych.
4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych dzięki szybszej dekarbonizacji sektora transportowego. Efektywniejsze zarządzanie łańcuchami żywiłowymi dzięki wprowadzeniu skutecznego systemu wczesnego ostrzegania i systemu zapobiegania ryzyku.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.

⁽²²⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.